

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

1. Πρώτο Κεφάλαιο (άρθρα 1 έως 17)

Το πρώτο κεφάλαιο του προτεινόμενου Νσχ περιλαμβάνει διατάξεις, με τις οποίες ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2002, «σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)» ΕΕ L 201/37 της 31ης Ιουλίου 2002 (εφεξής: οδηγία 2002/58).

Η οδηγία 2002/58 αποτελεί μέρος της δέσμης ρυθμίσεων για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Ένωση το 2002. Οι υπόλοιπες οδηγίες, οι οποίες αποτελούν το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, (η οδηγία πλαίσιο 2002/21/ΕΚ, η οδηγία για την αδειοδότηση 2002/20/ΕΚ, η οδηγία για την πρόσβαση 2002/19/ΕΚ, η οδηγία για την καθολική υπηρεσία 2002/22/ΕΚ, καθώς και η οδηγία για τον ανταγωνισμό στις αγορές ηλεκτρονικών επικοινωνιών 2002/77/ΕΚ) ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο με τον ν. 3431/2006 «Περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (ΦΕΚ 13 Α').

Το Νσχ -όπως και η οδηγία 2002/58- ορίζει ότι η χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών προστατεύεται, καταρχήν, από το απόρρητο των επικοινωνιών. Εξαιρέσεις από την αρχή αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νσχ, επιτρέπονται μόνο υπό τις προϋποθέσεις και σύμφωνα με τις δια-

δικασίες που προβλέπονται από το άρθρο 19 του Συντάγματος. Επισημαίνεται, εν προκειμένω, ότι οι όροι και οι εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου καθορίζονται στον εκτελεστικό του άρθρου 19 παρ. 1 του Συντάγματος ν. 2225/1994 «Για την προστασία της ελευθερίας και ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 121), στα άρθρα 3 έως 5. Για τον καθορισμό των διαδικασιών και των τεχνικών και οργανωτικών εγγυήσεων κατά την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, ο εκτελεστικός του άρθρου 19 παρ. 2 του Συντάγματος ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» (ΦΕΚ Α΄ 47) προβλέπει, στο άρθρο 9, την έκδοση προεδρικού διατάγματος. Βάσει αυτής της εξουσιοδότησης εκδόθηκε το προεδρικό διάταγμα 47/2005 «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ Α΄ 64).

Με το Νοσχ καθορίζονται επίσης ειδικοί κανόνες για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των δεδομένων κίνησης και θέσης από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Προβλέπονται τα δικαιώματα των χρηστών και των συνδρομητών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σχετικά με τις τεχνολογικές δυνατότητες αναλυτικής χρέωσης, αναγνώρισης κλήσης και συνδεδεμένης γραμμής, αυτόματης προώθησης κλήσεων, εγγραφής στους καταλόγους συνδρομητών και μη ζητηθείσας επικοινωνίας. Το Νοσχ εισάγει, τέλος, την υποχρέωση των φορέων παροχής διαθέσιμων στο κοινό ηλεκτρονικών επικοινωνιών να προστατεύουν την ασφάλεια των υπηρεσιών τους και ρυθμίζει τα θέματα αστικής και ποινικής ευθύνης.

Σχετικά με τις αρμοδιότητες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, το Νοσχ ορίζει στο άρθρο 13 ότι, για την εφαρμογή των διατάξεών του, οι Αρχές έχουν τις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί αντίστοιχα από τον ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (ΦΕΚ Α΄ 50) και τον ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» (ΦΕΚ Α΄ 47).

Η οδηγία 2002/58 καταργεί την οδηγία 97/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, περί επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τηλεπικοινωνιακό τομέα (ΕΕ L 24 της 30ης Ιανουαρίου 1998), προκειμένου να παρέχεται το ίδιο επίπεδο προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής σε όλους τους χρήστες υπηρεσιών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό, ανεξάρτητα από τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες. Το Νοσχ καταργεί τον ν. 2774/1999 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρα-

κτήρα στον τηλεπικοινωνιακό τομέα» (ΦΕΚ Α΄ 287), ο οποίος είχε ενσωματώσει την οδηγία 97/66/ΕΚ.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι η οδηγία 2002/58 τροποποιήθηκε πρόσφατα από την οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2006 «για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ» (ΕΕ L 105/54 της 13ης Απριλίου 2006), σχετικά με τη διατήρηση συγκεκριμένων δεδομένων κίνησης και θέσης για ορισμένο χρονικό διάστημα.

2. Δεύτερο Κεφάλαιο (άρθρα 18 έως 31)

Με τις διατάξεις του δεύτερου κεφαλαίου του Νσχ τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (ΦΕΚ Α΄ 50), σκοπός του οποίου είναι «η θέσπιση των προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής».

Ο ν. 2472/1997, ο οποίος εισήγαγε την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην έννομη τάξη της χώρας μας, ψηφίσθηκε κατ' εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 «Για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» (ΕΕ L 281 της 23ης Νοεμβρίου 1995), αλλά και της, προγενέστερης αυτής της οδηγίας, Συμβάσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 «Για την προστασία των ατόμων από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα», η οποία κυρώθηκε από την χώρα μας με τον ν. 2068/1992 (ΦΕΚ Α΄ 118/9-7-1992).

Η θεσμική πορεία της ελληνικής έννομης τάξης ως προς την κατοχύρωση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επισφραγίσθηκε κατά την συνταγματική αναθεώρηση του 2001 με την προσθήκη του άρθρου 9Α του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει το ατομικό δικαίωμα προστασίας απέναντι στη, με οιονδήποτε τρόπο, συλλογή, επεξεργασία και χρήση προσωπικών δεδομένων και αναγνωρίζει, πλέον, ως ανεξάρτητη αρχή, την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (εφεξής «Αρχή»).

Όπως επισημαίνεται στην Αιτιολογική Έκθεση του Νσχ, οι συνεχείς εξελίξεις στο πεδίο της τεχνολογίας και η εμπειρία από την οκταετή εφαρμογή

της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων καθιστούν αναγκαία την τροποποίηση, συμπλήρωση και περαιτέρω εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με την Οδηγία 95/46/EK, διατάξεων του ν. 2472/1997 για την κάλυψη κενών και την άρση ασαφειών που προέκυψαν στην πράξη, την εξισορρόπηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνει το Σύνταγμα και γενικά την ευχερέστερη και αποτελεσματικότερη προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Οι σημαντικότερες τροποποιήσεις που επιφέρει το Νοσχ στον ν. 2472/1997 είναι οι ακόλουθες:

- Επανακαθορίζεται εν μέρει η έννοια των όρων «ευαίσθητα δεδομένα» και «αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», κατ' αναφορά προς τους αντίστοιχους ορισμούς των άρθρων 2. στοιχ. γ' και 8 παρ. 1 της οδηγίας 95/46/EK (άρθρο 18 παρ. 1 και 2 του Νοσχ).

- Καταργείται το στοιχ. β' της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997, με αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή του ως άνω νόμου στην περίπτωση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από υπεύθυνο επεξεργασίας μη εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο όπου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο, όταν η επεξεργασία αφορά υποκείμενα εγκατεστημένα στην Ελληνική Επικράτεια (άρθρο 19 παρ. 1 του Νοσχ).

- Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, μετά από άδεια της Αρχής, η συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσώπου -καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου- και στην περίπτωση που η επεξεργασία αυτή είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη προβλεπόμενου από τον νόμο συμφέροντος τρίτου. Η ως άνω τροποποίηση είναι σύμφωνη με την αντίστοιχη πρόβλεψη του άρθρου 8 παρ. 2, στοιχ. γ' της οδηγίας 95/46/EK (άρθρο 22 παρ. 1 του Νοσχ).

- Καταργείται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 2472/1997 περί υποχρέωσης της Αρχής να καλείται ο υπεύθυνος επεξεργασίας πριν από τη χορήγηση άδειας για τη συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων (άρθρο 22 παρ. 3 του Νοσχ).

- Επεκτείνεται και στις εταιρείες δικηγόρων, συμβολαιογράφων, άμισθων υποθηκοφυλάκων και δικαστικών επιμελητών η απαλλαγή από την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 του ν. 2472/1997 (άρθρο 23 παρ. 2 του Νοσχ).

- Εισάγονται νέες ρυθμίσεις σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων σε χώρες χωρίς ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας σύμφωνα και με τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 25, 26 και 31 της οδηγίας 95/46/EK

(άρθρο 24 του Νοχ).

- Προβλέπεται αρμοδιότητα της Αρχής για την έκδοση κανονιστικών πράξεων, με τις οποίες θα ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον βαθμό ασφάλειας των δεδομένων και των υπολογιστικών και επικοινωνιακών υποδομών και με τα μέτρα ασφάλειας που πρέπει να λαμβάνουν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας, καθώς και για τη χρήση τεχνολογιών ενίσχυσης της ιδιωτικότητας (άρθρο 25 του Νοχ).

-Διευρύνονται οι αρμοδιότητες της Αρχής με την προσθήκη των κάτωθι ρυθμίσεων: α) Η Αρχή, στο πλαίσιο των διοικητικών ελέγχων που διενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, ελέγχει την τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία δεδομένων, β) δύναται να θέτει στο αρχείο αιτήσεις ή παράπονα που κρίνονται προδήλως αόριστα, αβάσιμα ή υποβάλλονται καταχρηστικώς ή ανωνύμως και γ) ασκεί τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες που αναθέτουν στις εθνικές εποπτικές αρχές διεθνείς συμβάσεις, όπως η Σύμβαση Εφαρμογής της Συνθήκης Σένγκεν, η Σύμβαση ΕΥΡΩΠΟΛ και η Σύμβαση για τη χρήση πληροφορικής στον τελωνειακό τομέα (άρθρα 27-29 του Νοχ).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του Νοχ

1. Επί του άρθρου 1

Στο άρθρο 1 περιγράφεται ο σκοπός των διατάξεων των άρθρων 1 έως 17 του Νοχ, που αποτελούν το πρώτο κεφάλαιο, με το οποίο ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2002/58. Σύμφωνα με το άρθρο 1, σκοπός των διατάξεων αυτών είναι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής και η θέσπιση προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Η αναγκαιότητα για την υιοθέτηση των ρυθμίσεων της οδηγίας 2002/58 και η επιδιωκόμενη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναπτύσσονται εκτενώς στην αιτιολογική έκθεση του Νοχ.

Ο ορισμός, από τη διάταξη του άρθρου 1, του σκοπού των άρθρων 1 έως 17 θα μπορούσε, ενδεχομένως, να θεωρηθεί ότι επιδιώκει να ενισχύσει το αποτέλεσμα που θα προκύψει από την εφαρμογή του ρυθμιστικού περιεχομένου των προτεινόμενων διατάξεων, σχετικά με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής.

Η εν λόγω διάταξη θα μπορούσε -αν κρίνεται, εν προκειμένω, νομοτεχνικά απαραίτητη η διατήρησή της στο σώμα των κανονιστικού περιεχομένου δια-

τάξεων του νομοσχεδίου- να συγχωνευθεί με τη διάταξη του άρθρου 3 για το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 έως 17 και αντιστοίχως να αναριθμηθούν τα άρθρα.

2. Επί του άρθρου 4 παρ. 1

Η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 ορίζει ότι η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως και τα δεδομένα κίνησης και θέσης, τα οποία συνδέονται με τη χρήση των υπηρεσιών αυτών, προστατεύονται από το απόρρητο των επικοινωνιών. Προκειμένου να επιτραπεί η άρση του απορρήτου, η διάταξη της παραγράφου 1 παραπέμπει στις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται από το άρθρο 19 του Συντάγματος.

Επισημαίνεται, εν προκειμένω, ότι ο εκτελεστικός του άρθρου 19 του Συντάγματος ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» (ΦΕΚ Α΄ 47) παρέχει, στο άρθρο 9, νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, με το οποίο ρυθμίζονται οι διαδικασίες και οι τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών. Το προεδρικό διάταγμα 47/2005 «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του» (ΦΕΚ Α΄ 64) ορίζει, στο άρθρο 3, τα είδη επικοινωνίας που υπόκεινται στην άρση του απορρήτου και, στο άρθρο 4, τα στοιχεία επικοινωνίας τα οποία μπορεί να αφορά η άρση του απορρήτου. Εν προκειμένω, οι εν λόγω διατάξεις αποτελούν τη βάση για την ερμηνεία του όρου «χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών» και την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 4 παρ. 1 σχετικά με το εύρος της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών.

3. Επί του άρθρου 5 παρ. 4

Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 5 παρ. 4, το οποίο αποτελεί αναδιατύπωση του άρθρου 4 παρ. 4 του ν. 2774/1999 που καταργείται, φαίνεται να περιέχει νοηματική ασάφεια ως προς τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εξαίρεσης που προβλέπει, και θα έπρεπε να αναδιατυπωθεί.

4. Επί του άρθρου 6 παρ.1

Η παράγραφος 1 του άρθρου 6 επιβάλλει την καταστροφή ή την μετατροπή των δεδομένων κίνησης σε ανώνυμα δεδομένα, προβλέποντας όμως ως εξαιρέσεις την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου και την παράγραφο 3 του άρθρου 5. Η αναφορά στην παράγραφο 3 του άρθρου 5 οφείλεται, προφανώς, σε παραδρομή. Έπρεπε να γίνει στην παράγραφο 5 του άρθρου 5, στο περιεχόμενο της οποίας παραπέμπει και το αντίστοιχο άρθρο 6 παράγραφος 1

της οδηγίας 2002/58, το οποίο ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του Νσχ. Η παράγραφος 5 του άρθρου 5 επιτρέπει την επεξεργασία των δεδομένων κίνησης με τη συγκατάθεση του χρήστη για την παροχή υπηρεσιών, που έχει ζητήσει ο χρήστης ή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας.

5. Επί του άρθρου 6 παρ. 4

Η διατύπωση του άρθρου 6 παρ. 4 προβλέπει την έκδοση «απόφασης» της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, ενώ στα άρθρα 8 παρ. 7 εδ. α και β, 13 παρ. 4 και 5 προβλέπεται η έκδοση «πράξης» της Αρχής.

6. Επί του άρθρου 10

Η διάταξη του άρθρου 10 του Νσχ καθορίζει το πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία μπορεί να περιλαμβάνονται στους δημόσιους καταλόγους συνδρομητών. Η διάταξη προβλέπει, για τους συνδρομητές, το δικαίωμα προηγούμενης ενημέρωσης, εξαίρεσης από τον κατάλογο και ρητής συγκατάθεσης για την δημοσίευση συμπληρωματικών δεδομένων. Η καταχώριση του συνδρομητή στον κατάλογο γίνεται αν ο ενημερωμένος συνδρομητής δεν εκφράσει αντίρρηση.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι η διάθεση καταλόγων συνδρομητών αποτελεί υποχρέωση των φορέων παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της καθολικής υπηρεσίας και ότι ρυθμίζεται από το άρθρο 48 του ν. 3431/2006 «Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (ΦΕΚ Α' 13), το οποίο παρέχει αρμοδιότητα στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) για την εφαρμογή των ρυθμίσεών του, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

7. Επί του άρθρου 19 παρ. 1 (άρθρ. 3 παρ. 3 του ν. 2472/1997)

Το εν λόγω άρθρο, το οποίο καταργεί τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, αφορά την περίπτωση της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων υποκειμένων τα οποία είναι εγκατεστημένα στην Ελληνική Επικράτεια, από υπεύθυνο επεξεργασίας μη εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο όπου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο. Η διάταξη αυτή καταργείται ως μη εναρμονισμένη προς το κοινοτικό δίκαιο, καθώς προβλέπει την υποχρέωση του εγκατεστημένου εκτός Ελληνικής Επικράτειας υπευθύνου επεξεργασίας (συνεπώς και εκείνου που είναι εγκατεστημένος στο έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης) να υποδείξει εκπρόσωπό του εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, ο οποίος υποκα-

θίσταται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, χωρίς ο τελευταίος να απαλλάσσεται από τυχόν ιδιαίτερη ευθύνη του.

Πράγματι, η πρόσθετη αυτή υποχρέωση που προβλέπει η υπό κατάργηση διάταξη, στο μέτρο που αφορά υπευθύνους επεξεργασίας εγκατεστημένους στο έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνιστά παραβίαση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσωπικών δεδομένων εντός των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 14 ΣυνθΕΚ).

8. Επί του άρθρου 22 παρ. 3 (άρθρ. 7 παρ. 3 του ν. 2472/1997)

Με την προτεινόμενη διάταξη καταργείται η πρόβλεψη για κλήση σε ακρόαση από την Αρχή του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία πριν από την χορήγηση άδειας συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, με το σκεπτικό ότι, όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση του Νοσχ, όταν λαμβάνεται δυσμενές μέτρο (σε περίπτωση μη χορήγησης άδειας ή χορήγησής της υπό όρους ή περιορισμούς), η υποχρέωση ακρόασης προκύπτει απευθείας από το Σύνταγμα.

Η προτεινόμενη κατάργηση της προηγούμενης κλήσης σε ακρόαση από την Αρχή εξυπηρετεί, προφανώς, την αποφυγή χρονοβόρων διαδικασιών και καθυστερήσεων στην έκδοση των αποφάσεών της, σε περίπτωση έκδοσης θετικής απόφασης περί χορήγησης της αιτηθείσας άδειας.

Επισημαίνεται εξάλλου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής (Απόφαση 006/1997 της Αρχής, ΦΕΚ Β΄ 1095/10-12-1997): «Επί αιτήσεων κάθε ενδιαφερομένου προς την Αρχή, ο Πρόεδρος μπορεί να τον καλέσει να παράσχει διευκρινίσεις, είτε εγγράφως, είτε προφορικώς ενώπιον της Αρχής, εφόσον το κρίνει αναγκαίο».

Το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος κατοχυρώνει το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερόμενου για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του. Η συνταγματική κατοχύρωση του ως άνω δικαιώματος έχει ως συνέπεια το ότι η προηγούμενη ακρόαση συνιστά ουσιώδη τύπο για τη διοικητική πράξη, όχι μόνον όπου ο νόμος σιωπά, αλλά και σε περίπτωση ρητού αποκλεισμού της. Η εν λόγω διάταξη είναι άμεσης εφαρμογής και ιδρύει ευθεία υποχρέωση της δημόσιας διοίκησης, ανεξάρτητη από τη νομοθετική διαμεσολάβηση (ΣτΕ 2141/1993 Αρμ. 1994, 360, ΣτΕ 4257/2000, Αρμ. 2000, 266).

Δεδομένης της άμεσης εφαρμογής του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, ιδρύει ευθεία υποχρέωση της δημόσιας διοίκησης, ανεξάρτητη από σχετική νομοθετική πρόβλεψη, καθώς και περιεχομένου του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας που ρυθμίζει την άσκηση του ως άνω δικαιώματος, σε περίπτωση που η Αρχή αποφασίσει την

απόρριψη της σχετικής αίτησης ή την επιβολή πρόσθετων όρων και προϋποθέσεων για τη χορήγηση της αιτηθείσας άδειας, οφείλει να καλέσει προς ακρόαση τον ενδιαφερόμενο διοικούμενο.

9. Επί του άρθρου 23 παρ. 1 (άρθρ. 7Α παρ. 1 εδ. δ' του ν. 2472/1997)

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται οι όροι «ιατρικά δεδομένα» του πρώτου εδαφίου του στοιχείου δ' της παραγράφου 1 του ν. 2472/1997 με τους όρους «δεδομένα υγείας».

Σημειώνεται ότι στην Αιτιολογική Έκθεση του Νοσχ αναφέρεται, προφανώς εκ παραδρομής, ότι για λόγους σαφήνειας και ενοποίησης της ορολογίας του νόμου δεν γίνεται πλέον αναφορά σε «θέματα υγείας» αλλά σε «δεδομένα υγείας». Όμως, οι όροι που αντικαθίστανται είναι οι όροι «ιατρικά δεδομένα».

Δεδομένου ότι δεν παρατίθεται ορισμός του υιοθετούμενου όρου «δεδομένα υγείας», θα ήταν ίσως χρήσιμο να διευκρινισθεί εάν ο όρος αυτός θα χρησιμοποιείται στο εξής ως ταυτόσημος με τον όρο «ιατρικά δεδομένα» ή ως όρος με ευρύτερο περιεχόμενο, ο οποίος, πιθανώς, θα περιλαμβάνει και τις έννοιες των γενετικών και των βιοϊατρικών δεδομένων, ή και κάθε άλλη πληροφορία που αφορά θέματα υγείας, όπως, παραδειγματος χάριν, τη χρήση ναρκωτικών ουσιών και τη λήψη φαρμάκων. (Σχετικά με την έννοια και την χρήση των όρων «ιατρικά δεδομένα» και «δεδομένα υγείας» βλ. Ι. Ιγ-γλεζάκη, Ευαίσθητα Προσωπικά δεδομένα - Η Επεξεργασία Ειδικών Κατηγοριών Προσωπικών Δεδομένων και οι Συνέπειές της, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2003, σελ. 208-211 και 230-234, Π. Αρμαμέντο και Β. Σωτηρόπουλο, ο.π. σελ. 37-41 και 237-239, Ι. Κριαρή-Κατράνη, Γενετική Τεχνολογία και Θεμελιώδη Δικαιώματα, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 1999, σελ. 39-41 και 58).

Επισημαίνεται ότι, στις αποφάσεις της, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα κάνει χρήση και των δύο ως άνω όρων (βλ. ενδεικτικά Γνωμοδότηση 15/2001, Αποφάσεις 19/2001, 47/2002, 99/2002, 46/2004, όπου γίνεται χρήση του όρου «ιατρικά δεδομένα» και Αποφάσεις 2/2004, 38/2004, 10/2005 στις οποίες γίνεται λόγος για «δεδομένα υγείας»).

10. Επί των άρθρων 27, 28 και 29 (άρθρ. 19 του ν. 2472/1997)

Δεδομένου ότι οι διατάξεις των άρθρων 27, 28 και 29 του Νοσχ αναφέρονται αποκλειστικά στο άρθρο 19 του ν. 2472/1997, τροποποιώντας και συμπληρώνοντας τις διατάξεις του σχετικά με τις αρμοδιότητες της Αρχής, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και νοηματικής ενότητας θα ήταν ίσως σκόπιμο τα ως άνω άρθρα του Νοσχ να συγχωνευθούν, και οι συγκεκριμένες

διατάξεις να ενσωματωθούν, ως παράγραφοι 1, 2 και 3 στο ίδιο άρθρο (άρθρο 27), με αντίστοιχη αναρίθμηση των επόμενων άρθρων του νομοσχεδίου.

11. Επί του άρθρου 28 (άρθρ. 19 παρ. 1 στοιχ. ιγ' του ν. 2472/1997)

Για λόγους νοηματικής ορθότητας και αποφυγής τυχόν παρερμηνειών προτείνεται η αναδιατύπωση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 28 του Νοσχ ως εξής: «Η Αρχή ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων και τους αιτούντες για τις ενέργειές της».

Αθήνα, 9 Ιουνίου 2006

Οι εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Ελένη Κανελλοπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Β' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνας
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών